

ชื่อแผนงาน                      แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาภัยจากการคมนาคมและขนส่ง  
หน่วยงานที่รับผิดชอบ      สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์  
ประจำปีงบประมาณ        ปี พ.ศ.๒๕๖๓

---

## ๑. สถานการณ์ทั่วไป

การคมนาคมขนส่ง เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และจากการที่กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์รวมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การศึกษา เทคโนโลยี ฯลฯ กรุงเทพมหานครจึงมีระบบการคมนาคมขนส่งที่สะดวก คล่องตัว ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมต่อการเดินทางและการขนส่งไปยังภูมิภาคต่าง ๆ

การคมนาคมและขนส่ง แม้จะสร้างความสะดวก รวดเร็ว แต่หากขาดความระมัดระวัง อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ โดยส่วนใหญ่จะเกิดอุบัติเหตุภัยจากการคมนาคมขนส่งทางบก ซึ่งมีสาเหตุจากพฤติกรรมในการใช้รถใช้ถนน การทำผิดกฎจราจร การใชยานพาหนะที่ไม่ปลอดภัย หรือเกิดจากระบบขนส่งขนาดใหญ่ และบางครั้งอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุภัยทับซ้อนขึ้นอีก เช่น การลื่นไถลของน้ำมันบนผิวจราจร หรือภัยจากการรั่วไหลของน้ำมันหรือสารอันตรายลงสู่แหล่งน้ำ ฯลฯ สร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อม และกำหนดมาตรการการจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบที่จะเกิดกับสาธารณชนให้น้อยที่สุด

## ๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่เกิดจากภัยจากการคมนาคมและขนส่ง

๒.๒ เพื่อให้การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถฟื้นฟูให้กลับสู่สภาวะปกติโดยเร็วที่สุด

๒.๓ เพื่อกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วน ในการป้องกันและบรรเทาสถานการณ์ฉุกเฉินของภัยจากการคมนาคมและขนส่งให้ชัดเจนบูรณาการและมีประสิทธิภาพ

## ๓. นิยามศัพท์

ภัยจากการคมนาคมและขนส่ง หมายถึง ภัยจากอุบัติเหตุจากการจราจรทางบก ทางน้ำและทางอากาศ ภัยจากระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ ภัยจากกระบวนการขนส่งสารเคมีและวัตถุอันตราย และภัยจากการขนส่งที่เกิดการรั่วไหลของน้ำมันและวัตถุอันตรายในแหล่งน้ำ รวมถึงการเททิ้งน้ำมันหรือของเสียในแม่น้ำหรือทะเล

ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หมายถึง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย  
รองผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หมายถึง ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ผู้อำนวยการกลาง หมายถึง อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร หมายถึง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

รองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร หมายถึง ปลัดกรุงเทพมหานคร  
 ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร หมายถึง ผู้อำนวยการเขต  
 ผู้บัญชาการเหตุการณ์ หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจในการบัญชาการในพื้นที่เกิดเหตุ อำนาจการ สั่งการ  
 ตลอดจนควบคุมภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หรือได้รับมอบหมาย  
 อาสาสมัคร หมายถึง อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.)  
 เจ้าพนักงาน หมายถึง ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใน  
 พื้นที่ต่างๆ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

#### ๔. ระดับความรุนแรง และการจัดการสาธารณภัย

การปฏิบัติตามระบบการบัญชาการเหตุการณ์ โดยรวมอำนาจสั่งการแบบรวมศูนย์ เรียกว่า  
 “Single Command” เพื่อแก้ไขปัญหาความซ้ำซ้อนและความล่าช้าในการปฏิบัติ โดยมีผู้บัญชาการเหตุการณ์  
 (Incident commander) ในแต่ละระดับตามความรุนแรงของสาธารณภัย เป็นผู้อำนวยการสูงสุดและมีองค์การ  
 รับผิดชอบในการแก้ไขเหตุการณ์ ดังนี้

| ระดับ | การจัดการสาธารณภัย                | ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย                                                                         | องค์กรรับผิดชอบ                                                      |
|-------|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|
| ๑     | สาธารณภัยขนาดเล็ก                 | ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร<br>(ผู้อำนวยการเขต)<br>เข้าควบคุมสถานการณ์                  | กองบัญชาการป้องกันและบรรเทา<br>สาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)           |
| ๒     | สาธารณภัยขนาดกลาง                 | ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร<br>(ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร)<br>เข้าควบคุมสถานการณ์              | กองอำนาจการป้องกันและบรรเทา<br>สาธารณภัยกรุงเทพมหานคร<br>(กอบภ.กทม.) |
| ๓     | สาธารณภัยขนาดกลางใหญ่             | ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทา<br>สาธารณภัย<br>(รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย)<br>เข้าควบคุมสถานการณ์ | กองบัญชาการป้องกันและบรรเทา<br>สาธารณภัยแห่งชาติ<br>(บกปภ.ช.)        |
| ๔     | สาธารณภัยขนาดร้ายแรง<br>อย่างยิ่ง | นายกรัฐมนตรี หรือ<br>รองนายกรัฐมนตรี<br>ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย<br>เข้าควบคุมสถานการณ์       | กองบัญชาการป้องกันและบรรเทา<br>สาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)           |

๕. แนวทางการดำเนินงาน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและปฏิบัติงานร่วมกันแบบบูรณาการระหว่างฝ่าย  
 ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

| กิจกรรม                                                                                                                                          | ฝ่ายที่รับผิดชอบ | ข้อมูลที่ควรจัด                                                               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------------------------------------------------------------------------------|
| <b>๑. ก่อนเกิดเหตุ</b>                                                                                                                           |                  |                                                                               |
| <b>๑.๑ การป้องกันและลดผลกระทบ</b>                                                                                                                |                  |                                                                               |
| ๑) ประเมินความเสี่ยงภัยจากการคมนาคม<br>และขนส่ง โดยการประเมินภัยและความล่อแหลม<br>ประเมินโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดภัย<br>จากคมนาคมและขนส่ง | - ฝ่ายปกครอง     | - ผลการประเมินความเสี่ยง<br>- วิธีและแนวทางลด<br>ผลกระทบจากการ<br>คมนาคมขนส่ง |

/๒) การตรวจสอบ...

| กิจกรรม                                                                                                                                                               | ฝ่ายที่รับผิดชอบ                           | ข้อมูลที่ต้องจัด                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ๒) ตรวจสอบ ปรับปรุงข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย<br>จัดทำแผนที่เสี่ยงภัยระบุเส้นทางที่เกิดอุบัติเหตุซ้ำซาก<br>และเส้นทางที่มีการขนส่งสารเคมีและวัตถุมีพิษ<br>ให้เป็นปัจจุบัน | - ฝ่ายปกครอง<br>- ฝ่ายโยธา<br>- ฝ่ายเทศกิจ | - บัญชีพื้นที่เสี่ยงภัย<br>- แผนที่เส้นทางที่เสี่ยงภัย                                                                                                                                                 |
| ๓) จัดทำฐานข้อมูลกำลังเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร<br>เครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ เพื่อเรียกใช้เมื่อเกิด<br>ภาวะฉุกเฉิน                                                   | - ฝ่ายปกครอง                               | - บัญชีเจ้าหน้าที่อาสาสมัคร<br>- บัญชีเครื่องจักร<br>เครื่องมือ อุปกรณ์ประเภท<br>ต่างๆ                                                                                                                 |
| ๔) พัฒนาระบบเครือข่ายฐานข้อมูลสารสนเทศ<br>ด้านการจราจรและขนส่ง และศูนย์ข้อมูลข่าวสาร<br>อุบัติเหตุจราจร                                                               | - ฝ่ายปกครอง<br>- ฝ่ายโยธา                 | - ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ<br>ด้านการจราจรและขนส่ง                                                                                                                                                        |
| ๕) ส่งเสริมความรู้และความตระหนักแก่<br>ประชาชนนักเรียน นักศึกษา และเยาวชน เกี่ยวกับ<br>วิธีการป้องกันและปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจาก<br>การจราจรและขนส่ง                    | - ฝ่ายการศึกษาฯ                            | - จัดทำคู่มือวิธีการป้องกัน<br>และปฏิบัติตนให้ปลอดภัย<br>จากการจราจรและขนส่ง<br>- ประชาสัมพันธ์และจัด<br>กิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชน<br>นักเรียนมีความระมัดระวังใน<br>การใช้รถใช้ถนนในช่วง<br>เทศกาลต่าง ๆ |
| ๖) สรุปบทเรียน (Lesson learning) ของภัย<br>จากการคมนาคมและขนส่งครั้งสำคัญที่ผ่านมา<br>เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ                                                  | - ฝ่ายปกครอง                               | - สรุปสถิติการเกิดเหตุและ<br>ศึกษา วิเคราะห์บทเรียน<br>จากเหตุการณ์ที่ผ่านมา<br>สำหรับนำไปประยุกต์ใช้ใน<br>การบริหารจัดการกับ<br>สาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ<br>มากขึ้น                                  |
| <b>๑.๒ การเตรียมความพร้อม</b>                                                                                                                                         |                                            |                                                                                                                                                                                                        |
| กิจกรรม                                                                                                                                                               | ฝ่ายที่รับผิดชอบ                           | ข้อมูลที่ต้องจัด                                                                                                                                                                                       |
| ๑) ผูกอบรวมอาสาสมัครกู้ชีพกู้ภัย อาสาสมัคร<br>ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.) เพื่อช่วยเหลือ<br>ผู้ประสบภัย                                                              | - ฝ่ายปกครอง                               | - บัญชีอาสาสมัครกู้ชีพกู้ภัย<br>- บัญชีอปพร.                                                                                                                                                           |
| ๒) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทา<br>สาธารณภัยจากการคมนาคมและขนส่ง                                                                                                | - ฝ่ายปกครอง                               | - ใช้เป็นกรอบในการ<br>ปฏิบัติงาน                                                                                                                                                                       |

| กิจกรรม                                                                                                                                                                                                                     | ฝ่ายที่รับผิดชอบ                          | ข้อมูลที่ควรจัด                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ๓) จัดเตรียมเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น                                                                                                                                                            | - ฝ่ายปกครอง<br>- ฝ่ายโยธา<br>- ฝ่ายรักษา | - จัดทำบัญชีเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะและ วัสดุอุปกรณ์                                     |
| ๔) จัดเตรียมระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรองและระบบสื่อสารที่จำเป็น พร้อมทั้ง จัดหาเครื่องมือภาวะฉุกเฉิน                                                                                                                      | - ฝ่ายเทคนิค                              | - ระบบสื่อสารหลัก<br>- บัญชีเครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ประเภท อุปกรณ์การสื่อสาร             |
| <b>๒. ขณะเกิดภัย (ภาวะฉุกเฉิน)</b>                                                                                                                                                                                          |                                           |                                                                                                |
| กิจกรรม                                                                                                                                                                                                                     | ฝ่ายที่รับผิดชอบ                          | ข้อมูลที่ควรจัด                                                                                |
| ๑) เมื่อได้รับข้อมูลภัยร้ายแรงจากการ คมนาคมและขนส่ง ให้จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ ป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยจากการจราจรและขนส่ง พร้อมจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบประจำศูนย์ฯ                                                     | - ฝ่ายปกครอง                              | - โครงสร้างศูนย์บัญชาการ เหตุการณ์<br>- กองบัญชาการ<br>- อำนาจหน้าที่ของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง |
| ๒) การประสานหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการกู้ภัย นำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาลตลอดจน การจัดระเบียบจราจรบริเวณที่เกิดเหตุและดูแล ความสงบเรียบร้อย                                                                          | - ฝ่ายปกครอง<br>- ฝ่ายโยธา<br>- ฝ่ายรักษา | - คู่มือผู้ปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุ                                                                |
| ๓) กรณีจำเป็นต้องรับความช่วยเหลือด้าน ด้านต่างๆ จากสาธารณชน ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ฯ เขตจัดตั้งศูนย์รับบริจาคและประสานหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บรักษาสินของและเงิน บริจาคพร้อมบริหารจัดการเพื่อให้เกิดเอกภาพ | - ฝ่ายการคลัง<br>- ฝ่ายรายได้             | - จัดตั้งศูนย์รับบริจาค<br>- สถานที่เก็บรักษาสินของ<br>- กระบวนการแจกของ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย  |
| <b>๓. หลังเกิดภัย</b>                                                                                                                                                                                                       |                                           |                                                                                                |
| กิจกรรม                                                                                                                                                                                                                     | ฝ่ายที่รับผิดชอบ                          | ข้อมูลที่ควรจัด                                                                                |
| ๑) ประเมินความเสียหายและความต้องการ เบื้องต้น                                                                                                                                                                               | - ฝ่ายปกครอง                              | - บัญชีรายชื่อผู้ประสบภัย<br>- บัญชีทรัพย์สินที่เสียหาย พร้อมมูลค่าความเสียหาย                 |
| ๒) การจัดการศพผู้เสียชีวิตจากการคมนาคม และขนส่ง                                                                                                                                                                             | - ฝ่ายสิ่งแวดล้อม                         | - บัญชีสถานที่เก็บรักษาศพ<br>- บัญชีผู้เสียชีวิต                                               |

| กิจกรรม                                                                                     | ฝ่ายที่รับผิดชอบ          | ข้อมูลที่ต้องจัด                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|------------------------------------------------------------|
| ๓) การฟื้นฟูความเสียหายเบื้องต้น                                                            | - ฝ่ายรักษา<br>- ฝ่ายโยธา | - บัญชีสาธารณูปโภคที่เสียหาย<br>- บัญชีทรัพย์สินที่เสียหาย |
| ๔) ศึกษาผลกระทบภัยจากการคมนาคมและขนส่งครั้งสำคัญเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการในอนาคต | - ฝ่ายปกครอง              | - รายงานผลการศึกษาผลกระทบภัยจากการคมนาคมและขนส่ง           |

## ๖. ระบบการสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน

จัดตั้งศูนย์สื่อสาร และจัดให้มีระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง และระบบสื่อสารอื่นๆ ที่จำเป็นให้ใช้งานได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ให้สามารถเชื่อมโยงระบบสื่อสารดังกล่าวกับหน่วยงานอื่นได้ปกติโดยเร็ว ทั่วทุกพื้นที่

| แนวทางปฏิบัติ                                         | หน่วยงานหลัก                                |
|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------|
| คลื่นวิทยุสื่อสารในภาวะฉุกเฉินระบบ VHF ผ่านข่ายเสาวภา | วางระบบสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน<br>- ฝ่ายเทคนิค |

## ๗. การรับบริจาค กรณีที่จำเป็นต้องจัดตั้งศูนย์รับบริจาคให้ดำเนินการ ดังนี้

๗.๑ ให้จัดตั้งศูนย์รับบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรุงเทพมหานครและเขตสัมพันธวงศ์ โดย  
๗.๑.๑) ให้หน่วยงานรวบรวมข้อมูลที่ได้รับบริจาค เช่น สิ่งของ เงินที่ได้รับบริจาค สถานที่จัดเก็บที่ได้รับบริจาค

๗.๑.๒ เมื่อได้รับบริจาคเงินให้ออกใบเสร็จรับเงินให้ถูกต้อง  
๗.๒) ให้สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ เป็นศูนย์กลางในการรับสิ่งของและเงินบริจาค โดยเงินบริจาคนำเข้ากองทุนช่วยเหลือผู้ประสบภัย และแจกจ่ายสิ่งของให้ผู้ประสบภัยอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

## ๘. การสิ้นสุดภารกิจของศูนย์บัญชาการเหตุการณ์สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

เมื่อสถานการณ์สาธารณภัยยุติลง ให้ฝ่ายปกครองตรวจสอบข้อมูลให้ชัดเจน ว่าสถานการณ์ภัยจากการคมนาคมและขนส่งได้ยุติลงแล้ว พร้อมจัดทำรายงานสรุปนำเสนอผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และรายงานให้สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบต่อไป

ลงชื่อ.....ผู้เสนอแผน  
(นางสาวพรทิพย์ ขำนิกล้า)  
เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ  
หัวหน้าฝ่ายปกครอง สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติแผน  
(ศาสตราจารย์ดร. วัฒนา วัฒนสุจริต)  
ผู้อำนวยการเขตสัมพันธวงศ์  
ผู้อำนวยการเขตสัมพันธวงศ์